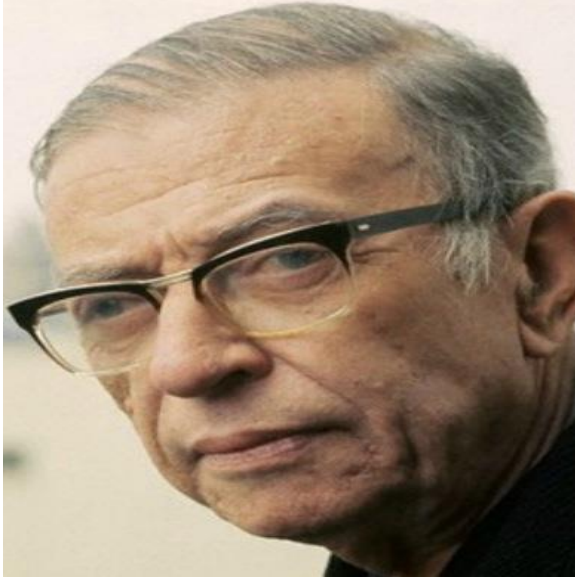

BATININ SİYASİ ÇORBASI: İSRALİ

Mustafa EVERDİ, 1 Kasım 2023^(*)

Ortadoğu kurgusu içinde İsrail, İslam'ın yenilmeye mahkûm bir medeniyet, Müslümanların çaresiz ve zayıf olduklarını tevsik etmek ve zeki ulusların yaşamak için nasıl bir dayanışmaya gireceklerini ispatlayan kurgusal bir semboldür.

Cezayir'deki Fransa zulmüne karşı aydınlar, 27 Ocak 1956'da "Kuzey Afrika'daki Savaşın Sürdürülmesine Karşı Eylem Kurulu" La Mutualite'de, Jean-Paul Sartre'ın, Andre Mandouze'un, Aime Cesaire'in de katıldığı büyük bir toplantı düzenler. Sartre orada doğrudan bağımsızlığı ve "Cezayir halkının yanında savaşıma"yı salık verir.

Jean-Paul Sartre

Buna karşılık Albert Camus bu kurula katılmayı da Fransa'yı protesto eden bildiriye imza atmayı da reddeder. Ve bir arkadaşına (Rene Char) yazdığı o mektupta buna karşılık İspanya diktatörü Franco'ya karşı seferberlik çağrısı yapar. "Şu günlerde solun sağdan farkı yok. Büyük 93 ilkeleri uğruna oyuna getirilmeyi ve yalnız ABD'yle SSCB'nin kazandığı iğrenç bir oyuna karışmayı kabul etmiyorum. Kazanan zavallı Araplar değil kuşkusuz

O protestoculara şu anda altına imzamı atacağım tek çağrının Franco'ya karşı hemen Genel Seferberlik ilan edilmesi çağrısı olacağını söyledim".

Ona göre Arapların derdinden Franco zulmüne maruz kalan İspanyolların sorunu daha önceliklidir.

"Camus'nün romanlarında Arap karakter yoktur. Romanlarında Arapların adı sadece Araptır. Vücut bulamamış, isim alamamış soyut kişilikler. Hiçbiri bir ismi hak etmemiştir. Hepsisi semboliktir. Cezayir'de doğduğu ve yaşadığı halde, romanlar Cezayir'de geçtiği halde

^(*) Sebilürreşad Dergisi, Sayı 87, Kasım 2023

Cezayir'i mekân edinmiş bir Fransa'yı anlatır Camus! Bütün Fransızların bir adı vardır fakat hiçbir Arabın adı yoktur.

Romanlardaki mekân adları kaldırılrsa olayların Cezayir'de geçtiğini ileri sürmek imkânsızdır. Yabancı da Veba da Mutlu Ölüm de Cezayir'de geçer. Araplara Cezayir'de yaşayan sömürgeci nasıl bakarsa öyle yaklaşır. 'Gerçek Ülkesi'ne duyduğu sevgi Fransa işgalinde kalması şartıyladır. Halkına duyduğu sevgi Arap kaldıkları takdirde mümkündür. Özgürlüklerini istediklerinde Arapların adı haydutlara dönecektir." (Osman Özbahçe, Zarifoğlu İns'teki Yabancı)

René Char

Albert Camus

Albert Camus kurgu adına Arapları yok saymaktadır. Cezayir'in Arap ülkesi ve Arap karakterin bir adı olduğunda romanındaki kurgu boşa düşecektir. Aynı adalet, eşitlik ve dünyanın saçma olduğuna dair kurgusu gibi.

Afrika ve Ortadoğu

Afrika'ya erişmiş Joyce Cary, Aldous Huxley ve en çok da Joseph Conrad gibi edebiyatçılar, Afrika'ya dair Avrupa merkezci koşullamayı başarılı edebi eserlerle sağlamışlardır. Kurgu siyasi haritalardan daha etkili bir anlayış oluşturur. Afrika ve (özellikle Ortadoğu) Avrupa yaratıcılığının muazzam kurgusu olmaya devam etmektedir. Afrika (ve Ortadoğu) bir Avrupa kurgusunun bakım masrafları için çok ağır bedeller ödemiştir ve ödemeye de devam etmektedir. (Wole Soyinka, Afrikaya Dair)

İsrail, Müslümanların ve özellikle Filistinlilerin elli yıldır kasmaya çalıştıkları siyasi bir çorbadır. Ortadoğu kurgusu içinde İsrail, İslam'ın yenilmeye mahkûm bir medeniyet, Müslümanların

çaresiz ve zayıf olduklarını tevsik etmek ve zeki ulusların yaşamak için nasıl bir dayanışmaya gireceklerini ispatlayan kurgusal bir semboldür.

Edebiyat ve sanatın, düşüncenin, bilimsel ve felsefi icatların boğulduğu, bir Hegel kurgusu olan çocuk ve “geri zekâlı uluslara” dayatılan despot yönetimler, Avrupa’nın kurguladığı sentetik devletler, çaresizliğin girdabında debelendikçe batı, kurgusundan emin olacak ve üstünlüğünün sürdüğüne iman edecektir.

Burada beklenmeyen ve oyunu bozan Sartre gibi aydınlarla dünyadaki sivil toplumun batıya “vicdani” hatırlatan isyan, itiraz ve gösterileridir. Batı kendi içmediği siyasi çorba’nın nasıl zehirli kimyasallar ve Yahudi oyunları içerdiğini bildiği için kurguya müdahale etmeyi düşünmüyor. Kurgusunu savunmak için İsrail’e destek veriyor.

Kurgunun haksızlıkla, adaletsizlik ve zulümle kurgulandığını bilen kurum, kişi ve uluslardan itiraz gelmektedir İsrail zulmüne. Kurgunun yetersizliği batıdan gelen itiraz, isyan ve muhalefetle anlaşılıyor.

Her kurgu bir başka başarılı kurgu ile geçersiz hale gelir. Doğunun evrensel bir kurgusu ve kendi ülkesine, halkına dair insanlığı yükselten bir çağrısı, düşüncesi cümlesi var mı? Bir ara “dünya beşten büyüktür” diye bir itiraz vardı ama kendi ülkesinde “Türkiye, birden büyük!” demeyi suç sayan ve karabasan haline getiren anlayış/zihniyet; insanlığa sunulan o bir tek mesajı önce egemen olduğu kendi ülkesinde boğmuştur.

Halkını dikkate almayan devletler, ordular, teknolojik silahlar İsrail’e zarar veremiyor. Bütün bu diktatörlere hâkimiyet sağlayan elinin altındaki güçler, kendi halkını zapturapt altına almanın aletleridir. O silahlar hiçbir günde, kurguları bozmak için umut bağlanan “oyun”ların gücü olamamıştır.